

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Anna Dymmel

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

a.dymmel@poczta.umcs.lublin.pl

 0000-0003-3532-3590

Profesor Antoni Krawczyk (1942-2020)

Profesor Antoni Tadeusz Krawczyk urodził się 2 VI 1942 r. w Starej Wsi, w powiecie krasnostawskim. Po ukończeniu szkoły podstawowej w rodzinnej miejscowości w 1956 r., rozpoczął naukę w Państwowym Liceum Ogólnokształcącym w Wysokiem. Po uzyskaniu świadectwa dojrzałości w 1960 r. podjął studia historyczne na Wydziale Humanistycznym UMCS, które ukończył w 1965 r. Początki Jego kariery zawodowej wiązały się z podjęciem pracy na stanowisku asystenta w ówczesnym Zakładzie Filozofii Akademii Medycznej w Lublinie. W tym okresie związał się z lubelskim środowiskiem filozoficznym, przede wszystkim z gronem skupionym wokół lubelskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Filozoficznego. Wpływ uczonych z tego kręgu oraz kontynuacja zainteresowań wyniesionych jeszcze z okresu studiów spowodowały, że w swoich badaniach łączył historię i filozofią. W pracy naukowej w tym okresie skupił się na historii myśli społecznej, co ostatecznie zaowocowało rozprawą doktorską *Myśl społeczna Jamesa Harringtona*, napisaną pod kierunkiem prof. Stanisława Tworka i obronioną w 1973 r. na Wydziale Humanistycznym UMCS. Po uzyskaniu stopnia doktora został zatrudniony w Zakładzie Historii Kultury

Archiwum UMCS,
Krawczyk Antoni,
syg. H 430/19

„Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi” – Udział zagranicznych recenzentów w ocenie publikacji; Stworzenie anglojęzycznej wersji wydawniczej publikacji; Digitalizacja tomów archiwalnych rocznika w celu zapewnienia otwartego dostępu do nich przez Internet oraz wdrożenie i utrzymanie cyfrowej platformy redakcyjnej – zadanie finansowane w ramach umowy nr 653/P-DUN/2019 ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeznaczonych na działalność upowszechniającą naukę.

Instytutu Historii UMCS. W 1978 r. związał się z Zakładem Nauk Pomocniczych Historii i Bibliotekoznawstwa, gdzie został zatrudniony na stanowisku adiunkta. Niewątpliwie te dwa fakty zasadniczo wpłynęły na znaczące poszerzenie dotychczasowego obszaru badań. Zwrócił uwagę na problemy teorii i historii kultury, następnie swoje naukowe dociekania wzbogacił o problematykę historiografii krytycznej, szczególnie w epoce nowożytnej. Rezultatem było powstanie szeregu artykułów poświęconych powyższej tematyce, a następnie monografii *Historiografia krytyczna Kształtowanie się nowożytnej postawy naukowej w polskim piśmiennictwie historycznym XVII wieku*. Na podstawie wspomnianej monografii i dorobku habilitował się 25 IX 1995 r. W 2001 r. uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego. W tym też czasie został zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej (następnie przekształconego w Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa)¹. Od 2003 do 2012 r. pełnił funkcję kierownika Zakładu Podstaw Kultury i Naukoznawstwa. Lata te były okresem intensywnej pracy naukowej. Odbył liczne staże i pobyty w uniwersyteckich ośrodkach krajowych (Kraków, Toruń, Gdańsk) oraz zagranicznych (Petersburg), prowadząc kwerendy archiwalne, bibliograficzne i wzbogacając swój warsztat naukowy. Nawiązał przy tym szereg trwałych kontaktów naukowych, które owocowały współpracą w wielu obszarach. Wielokrotnie uczestniczył jako referent w konferencjach krajowych i zagranicznych, w tym w cyklicznie organizowanych przez Centrum Badań nad Wiekiem XVII Uniwersytetu w Durham, ponadto m.in. w Mińsku i Lwowie. Współpracował z Zakładem Studiów i Badań Brytyjskich Uniwersytetu Łódzkiego. W latach 2003-2006 był członkiem Komisji Metodologii Historii i Dziejów Historiografii Nauk Historycznych przy prezydium Komitetu Nauk Historycznych PAN. Brał udział w pracach ogólnopolskiego zespołu badawczego powołanego do napisania syntezy dziejów historiografii polskiej, kierowanego przez prof. Jerzego Maternickiego. Uczestniczył także w pracach Interdyscyplinarnego Zespołu Badawczego „Rola Szekspira w kulturze polskiej i światowej” na Uniwersytecie Łódzkim.

Na dorobek publikacyjny Prof. Antoniego Krawczyka składa się ponad 200 pozycji, w tym monografie, liczne artykuły, rozdziały, tomy redakcyjne, oraz recenzje. W Jego bogatym naukowym dorobku daje się zauważyć kilka głównych obszarów, w tym wspomniana historiografia polska (m.in. *Historiografia krytyczna: formowanie się nowożytnej postawy naukowej w polskim piśmiennictwie historycznym XVII wieku*, Lublin 1994; *Historiografia polska epoki baroku: stan i potrzeby badań*, w: *Metodologiczne problemy syntezy historii historiografii polskiej*, Rzeszów 1998). Ważny obszar naukowej eksploracji

¹ Dr hab. Antoni Tadeusz Krawczyk <https://nauka-polska.pl/#/profile/scientist?id=34610&k=xa3fah> [dostęp: 20.11.2020].

stanowiła historia doktryn politycznych, religijnych i społecznych, szczególnie w ujęciu filozofów brytyjskich (*Myśl społeczna Jamesa Harringtona: historyczne kontrowersje*, Lublin 1997; *Bratholmäus Keckermann's concept of history*, "Organon" t. 24, 1988; *James Harrington (1611-1677): a precursor of liberalism: historical controversies*. w: *Liberalism yesterday and today*, Łódź, 1998; *Ontological and axiological tenets of conservatism in Edmund Burke's reflections on the revolution in France*, w: *British tradition: its appropriation/subversion*, Łódź, 2000; *The British in Poland in the seventeenth century*, "Seventeenth Century" (Manchester), vol. 17, 2002). Interesował się także myślą ekonomiczną i zagadnieniami kultury pedagogicznej w poglądach filozofów polskich i europejskich XVI-XVII w., a także problemami dziedzictwa polsko-ukraińskiego. Nie pomijał w swej twórczości naukowej ogólniejszych zagadnień antropologii kultury i filozoficznej refleksji nad kulturą. Szczególny nurt w Jego zainteresowaniach badawczych, obok wcześniej wymienionych, stanowiły zagadnienia książki jako źródła do badań historiograficznych oraz jej miejsce w obszarze komunikacji naukowej i kulturze (m.in. *Książka jako element warsztatu historycznego i przedmiot refleksji poznawczej u historyków polskich XVII wieku*, „Z Badań nad Polskimi Księgozbiorami Historycznymi” 1993; *Kulturotwórcza rola książki w badaniach naukowych Szymona Starowolskiego*, „Rocznik Gdański”, 2001, z. 2; *Lektury Samuela Peypsa*, „Echa Przeszłości”, 2001, *Wpływ lektur na formację intelektualną Thomasa Carlyle'a i jego refleksje o książce*, w: *Z książką przez wieki*, Lublin 2002; *Jana Stanisława Jabłonowskiego krytyczne spojrzenie na rolę politycznych druków ulotnych w Polsce w I połowie XVII wieku*, w: *Druki ulotne i okolicznościowe - wartości i funkcje*, Wrocław 2006; *Książki Kopernika, Harvey'a, Newtona i Darwina w służbie ideologii*, w: *Bibliologia polityczna*, Warszawa 2011). Niewątpliwie istotny wpływ na kształt i rozwój zainteresowania książką wywarły intensywne kontakty ze środowiskiem bibliologów warszawskich z kręgu seminarium prof. Barbary Bieńkowskiej, prowadzonego w ówczesnym Instytucie Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Warszawskiego. W Jego dorobku pisarskim nie zabrakło prac poświęconych środowisku, z którego się wywodził i które rozumiał, tj. kulturze i etosowi chłopskiemu.

Profesor Krawczyk dał się poznać jako sprawny animator życia naukowego, organizując konferencje o zasięgu międzynarodowym i krajowym, poświęcone przede wszystkim tematyce bibliologicznej: *Lublin a książka* (2002, 2009), *Książka ponad podziałami* (2004) – zwieńczone opublikowanymi tomami. Wypromował trzech doktorów. Aktywnie współpracował ze środowiskiem bibliotekarzy lubelskich, zarówno z bibliotek naukowych, jak i publicznych, popularyzując wyniki swoich badań naukowych, organizując i inspirowając liczne działania, wnosząc ożywczy ferment w środowisku.

Istotne miejsce w działalności zawodowej Profesora Krawczyka zajmowała dydaktyka. Związany z kierunkiem historia i przede wszystkim z kierunkiem bibliotekoznawstwo i informacja naukowa na UMCS, a także w Przemyślu, Radomiu, Chełmie, Białej Podlaskiej prowadził zajęcia przeznaczone dla studentów studiów dziennych, zaocznych i podyplomowych. Były to wykłady, seminaria, konwersatoria, m.in. z historii nowożytnej, historii nauki, historii etyki, historii historiografii, historii filozofii, historii kultury i poświęcone roli książki w kulturze staropolskiej. Zawsze przyjazny i pomocny studentom wypromował 170 magistrów, ponadto pod jego kierunkiem powstało ponad 300 prac dyplomowych na studiach podyplomowych. Był koordynatorem kierunku bibliotekoznawstwo i informacja naukowo-techniczna w Kolegium Licencjackim UMCS w Radomiu.

Poza aktywnością zawodową znany był ze swych pasji społecznikowskich, które przejawiał i rozwijał już od czasów studenckich. Dał się poznać jako prelegent Towarzystwa Wiedzy Powszechnej, ponadto pełnił funkcję prezesa uczelnianego komitetu ZSL na UMCS. Po 1989 r. aktywnie uczestniczył w pracach Ogólnopolskiego Społecznego Komitetu Odrodzenia Ruchu Ludowego, a po zjednoczeniu PSL i ZSL został sekretarzem Zarządu Wojewódzkiego PSL w Lublinie. W okresie od 3 III do 31 X 1997 r. był zatrudniony w Ministerstwie Edukacji Narodowej w charakterze doradcy sekretarza stanu.

Za zasługi w życiu zawodowym i inne osiągnięcia odznaczony został Złotym i Brązowym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, srebrną i złotą odznaką honorową „Zasłużony dla Lublina”, honorową odznaką „Za Zasługi dla Lubelszczyzny”, srebrną odznaką honorową „Zasłużony Popularyzator Wiedzy TWP”.

Zmarł 17 V 2020 r. w Lublinie, w wieku 78 lat, pełen jeszcze sił twórczych i pomysłów odnośnie dalszych prac naukowych. Został pochowany na cmentarzu Komunalnym w Lublinie przy Drodze Męczenników Majdanka².

² <https://www.umcs.pl/pl/umcs-aktualnosci,1,zmarl-sp-dr-hab-antoni-krawczyk-prof-umcs,90540.chtm> [dostęp: 20.11.2020].